

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai
El.p. sumin@sumin.lt

2021- Nr. SD-
į 2021-03-17 Nr. 2-1076

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 3, 4, 4¹, 7¹, 9, 10¹, 12, 14, 17, 20, 21, 23, 23¹, 24¹, 25¹, 25², 26, 28, 29, 29¹, 29², 29³, 29⁵, 29⁶, 29⁷, 29⁸, 30¹ IR 30² STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, KODEKSO PAPILDYMO 25³, 29⁹ IR 29¹⁰ STRAIPSNIAIS IR 25¹ STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO

UAB „LTG Link“ (toliau - Bendrovė) įvertino išvadoms pateikto Lietuvos Respublikos Geležinkelių transporto kodekso (toliau - GTK) 3, 4, 4¹, 7¹, 9, 10¹, 12, 14, 17, 20, 21, 23, 23¹, 24¹, 25¹, 25², 26, 28, 29, 29¹, 29², 29³, 29⁵, 29⁶, 29⁷, 29⁸, 30¹ ir 30² straipsnių pakeitimo, kodekso papildymo 25³, 29⁹ ir 29¹⁰ straipsniais ir 25¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą (toliau - Įstatymo projektą) ir pagal kompetenciją teikia šias pastabas ir pasiūlymus. Įstatymo projekto 4 straipsnis numato 7¹ straipsnio 10 dalies 1 punkto pakeitimą, kuriuo padidinamas geležinkelio įmonės (vežėjo) įmokos dydis rinkos reguliuotojo funkcijoms finansuoti, padidinant įmokos dydį nuo 5 eurų iki 10 eurų už vieną milijoną bruto tonkilometrų. Bendrovės vertinimu, šios įmokos padidinimas proporcingai turėtų būti perkeltas į nuostoliams dengti skirtą valstybės subsidiją. Projekto rengėjas, nustatydamas tokį teisinį reguliavimą, turėtų numatyti atitinkamą padidinimą subsidijos apimtyje, kadangi dabartinis poreikis 2021 m. jau išnaudotas. Didinant įmokos dydį yra didinami geležinkelio įmonės (vežėjo) administraciniai kaštai, kas sunkina keleivių vežimo sąlygas ir didina subsidijos poreikį. Pažymėtina, kad 2016 m. birželio 23 d. Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 3, 4, 4-1, 7, 11, 14, 23, 24, 25, 28, 29 straipsnių, priedo pakeitimo ir Kodekso papildymo 6-1, 7-1 straipsniais, ketvirtuoju-1 skirsniu įstatymu, įsigaliojusiu nuo 2016 m. lapkričio 1 d. buvo nustatyta 5 eurų dydžio įmoka. 2016 m. įstatymo aiškinamajame rašte poreikis nustatyti 5 eurų dydžio įmoką buvo grindžiamas aplinkybe, kad Ryšių reguliavimo tarnyba numato steigti geležinkelių transporto rinkos reguliavimo struktūrinį padalinį, kurį sudarytų 5 pareigybės. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad tinkamam GTK nurodytų rinkos reguliuotojo funkcijų vykdymui iš viso reikalingos 6 pareigybės, kas reiškia, kad nuo 2016 metų numatoma tik viena pareigybe daugiau, o įmokos dydį siūloma padidinti dvigubai. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome Įstatymo projekto 7¹ straipsnio 10 dalies 1 punkte vietoj žodžių „10 eurai“ įrašyti „7 eurai“.

Dėl 29¹ straipsnio pakeitimo siūlome palikti galiojančioje GTK redakcijoje esančią nuostatą: „Pareiškėjai ne vėliau kaip prieš 20 darbo dienų iki jiems skirtų viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų panaudojimo gali pateikti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojų prašymą atsisakyti jiems skirtų viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų“. Ši sąlyga yra aktuali nenumatytais arba sunkiai kontroliuojamais atvejais (pvz., dėl pandemijos ribojamas susisiekimas tarp savivaldybių, dėl fiksuojamo ženkliaus keleivių skaičiaus sumažėjimo teikiant viešąsias keleivių vežimo geležinkelių transportu vietinio ir tarptautinio susisiekimo maršrutais Lietuvos Respublikos teritorijoje paslaugas dėl Lietuvoje ir pasaulyje susiklosčiusios ekstremalios padėties dėl koronaviruso (įskaitant galimas atmainas) pandemijos ir pan.).

Atsižvelgiant į tai, kad tarptautiniai tvarkaraščiai kaimyninėse šalyse derinami ir iki gegužės mėn. pabaigos, siūlome 29¹ straipsnio 9 dalyje palikti, kad atsisakymas paraiškoje numatytų

pajėgumų gali būti atliktas ne vėliau kaip prieš 5 mėnesius iki tvarkaraščio įsigaliojimo. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Bendrovė, bendradarbiaudama su kaimyninių valstybių geležinkeliais, pagal susitarimus galutinius tarptautinius tvarkaraščius suderina rugpjūčio mėn., o iki gegužės mėn. pabaigos yra suderinami sienos kirtimo laikai. Kadangi paraiška pajėgumams gauti yra pateikiama balandžio mėn. pradžioje, tai tarptautinių traukinių sienų kirtimo laikai paraiškoje pateikiami tik preliminarūs, t.y. galutinai nesuderinti. Atsižvelgiant į tai, yra reikalinga galimybė, esant poreikiui (jeigu iš esmės pasikeistų sienų kirtimo laikai, ar būtų suderintas kitoks traukinio važiavimo dažnis), atsisakyti užsakytų pajėgumų ne vėliau kaip prieš 5 mėnesius iki tvarkaraščio įsigaliojimo ir užsakyti kitus.

Manome, kad 29² straipsnyje nustatant tarnybinio traukinių tvarkaraščio rengimą ir keitimą, keleivių vežimui turėtų būti suteiktas prioritetas prieš prekinis traukinius, kadangi Lietuvoje traukiniais naudojasi tik 1% keleivių (palyginti su Austrija, kur keliauja 13%, Nyderlandais, kur keliauja 11% ir Prancūzija, kur keliauja 10%). Valstybė, suteikdama prioritetą prekiniams traukiniams, mažina keleivių vežimą tvariausiu transportu (šiuo metu Lietuvoje taršiausia priemone – automobiliais – keliauja 90% keleivių – 1 vieta ES). Be to, keleivių vežimui ypač svarbus laikas paroje, todėl ir pajėgumai turėtų būti išdalinami pagal keleivių poreikius, o ne atvirkščiai. Jei keleivių vežėjai turės taikytis prie prekinis traukinių užimtų pajėgumų, tuomet gali susidaryti situacija, kai keleivių vežimui liks pajėgumai nesuderinami su keleivių poreikiais, kas lemtų keleivių vežimo geležinkeliais nepatrauklumą, taigi ir didesnius nuostolius ir poreikį valstybės subsidijai. Atitinkamai siūloma 3) ir 4) papunkčius nustatyti 1) ir 2) papunkčiais.

Taip pat įvertinus siūlymą 29¹ straipsnio 9 dalyje prašome atitinkamai peržiūrėti 29² straipsnyje 5 dalyje nustatytą terminą.

Atsižvelgiant į tai, kad keleivių vežėjų tarptautiniams vežimams yra nustatytas 90 dienų terminas dėl tarptautinių bilietų rezervavimo, siūlome Įstatymo projekte, 29² straipsnio 10 dalyje nustatyti 60 darbo dienų terminą. Pagal galiojančias nuostatas Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas ne vėliau kaip prieš 35 kalendorines dienas iki tarnybinio traukinių tvarkaraščio įsigaliojimo dienos privalo parengti tarnybinį traukinių tvarkaraštį ir pateikti pareiškėjams jo išrašus, kuriuose nurodomi jiems skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumai. Pažymime, kad bilietų pardavimas į vietinio susisiekimo traukinius pradedamas prieš 30 kalendorinių dienų, o į tarptautinio susisiekimo traukinius prieš 45 ir daugiau. Manome, kad 5 dienų pasiruošimui ir informavimui nepakanka, nes per tą laiką reikia pagal gautus tvarkaraščių išrašus susivesti tvarkaraščius į atitinkamą formą, suderinti su depu visų traukinių paršimus, suderinti kelių užimtumo specializaciją, informuoti visuomenę, pateikti informaciją keleiviams, iškabinti tvarkaraščius stotyse/stotelėse, sukelti reikalingus duomenis į bilietų pardavimo sistemą (kainos, esant poreikiui ir tvarkaraščius) bei kt. Atsižvelgiant į tai, siūlome apsvastyti galimybę tvarkaraščių išrašus pateikti kartu su sprendimu dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo. Tai būtų apie 50-60 kalendorinių dienų iki tarnybinio traukinių tvarkaraščio įsigaliojimo dienos.

Įstatymo projekto 25 straipsnyje numatoma GKT 29⁵ straipsnio 6 dalies pakeitimas. GTK 29⁵ straipsnio 6 dalies projekte nurodoma, kad viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas, nustatęs, kad paskutinės minutės paraiškoje nurodyti ne visi reikiami duomenys ir (ar) ne visi reikiami dokumentai, pareiškėjui nustato ne ilgesnį kaip 1 darbo dienos terminą trūkumams pašalinti. Manome, kad toks trumpas terminas neatitinka protingumo kriterijų, todėl siūlome nustatyti ne ilgesnį kaip 2 darbo dienų terminą.

Įstatymo projekte siūloma 29⁷ straipsnio 6 dalimi perkeliama nuostata iš Reglamento (ES) Nr. 913/2010. Atkreiptinas dėmesys, kad šia nuostata ES erdvėje yra skatinamas prekinis eismas, atsižvelgiant į sąlyginai nedidelę krovinių vežimo geležinkelių transportu dalį Vakarų Europos valstybėse. Lietuvoje ši problema neaktuali, todėl siūlytina nenustatyti specifinių sąlygų krovinių eismo gerinimui nacionaliniame reguliavime. Įvertinus itin mažą keleivių pervežimo geležinkelių transportu dalį Lietuvoje (1%), prioritetas turėtų būti skiriamas keleiviniam transporto skatinimui ir vystymui.

Geležinkelio įmonės (vežėjo) praktikoje pasitaiko atvejų, kai dėl nenumatytų traukinių gedimų ar kitų priežasčių, nepriklausančių nuo vežėjo (pvz., susidūrimai su laukiniais gyvūnais), ypač

trumpais terminais reikia pakeisti paraiškoje numatytą konkretų riedmenį kitu riedmeniu. Atsižvelgiant į tai, kad pakaitinis riedmuo nedarytų įtakos suplanuotam traukinių eismui ir eismo saugai, būtina nustatyti lankstesnes sąlygas vežėjams planuoti ir vykdyti operatyvinę veiklą, kai tai nedaro įtakos eismui, jo saugai ir kitiems vežėjams. Įstatymo projektu siūloma papildyti GTK 29° str., kurio 1 d. numatyta pareiškėjo, kuriam skirti pajėgumai, teisė pateikti prašymą pakeisti sprendimą skirti pajėgumus likus ne mažiau kaip 30 kalendorinių dienų iki Tinklo nuostatuose nurodyto galiojančio TTT pakeitimo dienos, t.y. 2 kartus per galiojantį TTT.

To paties straipsnio 3 dalyje numatyta viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo teisė pakeisti traukinio ilgį, svorį, traukos riedmenų tipą ir (ar) kiekį, maršrutą, traukinio išvykimo, atvykimo ir važiavimo laikus, esant tam tikriems šioje dalyje numatytiems pagrindams. Pagal šioje dalyje numatytą reglamentavimą tokie pakeitimai galės būti atliekami viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo iniciatyva.

To paties straipsnio 9 dalyje numatyta, kad tuo atveju, kai paaiškėja, kad nereikia keisti sprendimo skirti pajėgumus, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas sprendimą dėl sutikimo pakeisti šiame straipsnyje numatytas charakteristikas priima Tinklo nuostatuose nurodyta tvarka.

Iš siūlomo reglamentavimo matyti, kad yra siekis įtvirtinti dvi pajėgumų charakteristikų keitimo galimybes: i) kai charakteristikos gali būti keičiamos, nekeičiant sprendimo skirti pajėgumus; (ii) kai charakteristikos gali būti keičiamos, keičiant sprendimą skirti pajėgumus. Toks siekis vertintinas teigiamai ir atitinka vežėjų geležinkelių transportu rinkos dalyvių poreikius ir lūkesčius, tačiau, siūlomas reguliavimas yra painus ir vienareikšmiai daryti aukščiau nurodytos išvados negalima.

Papildomai pažymėtina, kad tuo atveju, jeigu charakteristikų pakeitimas numatomas viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo iniciatyva, tokia pakeitimų inicijavimo teisė turėtų būti suteikta ir pareiškėjams, kadangi viešosios geležinkelių infrastruktūros naudojimo santykiai yra sutartiniai santykiai ir turėtų būti laikomasi šalių lygiateisiškumo principo.

Atsižvelgiant į tai, siūlytina Įstatymo projektu siūlomo 29° str. 1 d. išdėstyti taip:

„1. Pareiškėjas, kuriam skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumai, gali prašyti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo pakeisti traukinio ilgį, svorį, traukos riedmenų tipą ir (ar) kiekį, maršrutą, traukinio išvykimo, atvykimo ir važiavimo laikus, kurių techninių charakteristikų atitiktis viešosios geležinkelių infrastruktūros charakteristikoms vertinimo pagrindu buvo priimtas sprendimas pareiškėjui skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas, gavęs tokį prašymą, gali šioje dalyje nurodytas charakteristikas pakeisti, nekeisdamas sprendimo skirti viešosios geležinkelio infrastruktūros pajėgumus, arba pakeisti sprendimą skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus. Šioje dalyje nurodytų prašymų pateikimo, nagrinėjimo, sprendimų dėl jų priėmimo tvarką ir kriterijus, kuriais vadovaujantis, prašymas keisti šioje dalyje nurodytas charakteristikas tenkinamas, nekeičiant sprendimo skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus arba jį keičiant, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas nustato Tinklo nuostatuose.“

Atitinkamai siūlytina pakeisti Įstatymo projektu siūlomo 29° str. 9 d. ir ją išdėstyti taip:

„9. Jeigu šio straipsnio 3 dalyje numatytais atvejais paaiškėja, kad nereikia keisti sprendimo skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo sprendimas dėl sutikimo su šiais pakeitimais priimamas ir įsigalioja Tinklo nuostatuose nurodyta tvarka.“

Įstatymo projekto 33 straipsnio 1 ir 2 dalis numato, kad GTK 10¹ straipsnio 2 dalies pakeitimas įsigalioja 2022 m. sausio 1 d., o keičiamos GTK 7¹ straipsnio 10 dalies 1 punkto nuostatos yra taikomos apskaičiuojant ir mokant 2022 metų ir vėlesnių metų geležinkelio įmonių (vežėjų) įmokas. Bendrovės įmokos rinkos reguliuotojui ir privalomojo civilinės atsakomybės draudimo įmokos sąnaudos priskirtinos prie Bendrovės sąnaudų, patirtų teikiant viešąsias paslaugas ir kompensuotinos iš valstybės biudžeto. Bendrovė, teikianti viešąsias keleivių vežimo paslaugas iki einamųjų metų kovo 1 d. Lietuvos transporto saugos administracijai pateikia kitų metų informaciją apie prognozuojamas kompensuojamas sąnaudas. Lietuvos transporto saugos administracija iki einamųjų metų kovo 15 d. apskaičiuoja planuojamą kompensacijos dydį kitiems metams ir pateikia Susisiekimo ministerijai informaciją apie valstybės biudžeto lėšų, reikalingų

geležinkelio įmonių (vežėjų) patirtiems nuostoliams teikiant viešąsias paslaugas kompensuoti, poreikį. Susisiekimo ministerija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka pateikia Lietuvos Respublikos finansų ministerijai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei kitų kalendorinių metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikį, reikalingą geležinkelio įmonių (vežėjų) patirtiems nuostoliams teikiant viešąsias paslaugas kompensuoti. Atsižvelgiant į tai, kad Bendrovės rinkos reguliuotojui mokama įmoka ir draudimo įmoka yra priskirtinos kompensuojamoms sąnaudoms, į tai, kad Įstatymas bus priimtas ne anksčiau kaip 2021 metų pavasarį, t.y. jau po to, kai bus nustatyta planuojama viešųjų keleivių pervežimo paslaugų geležinkelių transportu apimtis ir pateikta prognozė 2022 metams dėl subsidijos, reikalingos keleivių vežimo nuostoliui kompensuoti, Įstatymo projekto 33 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus terminus siūlome keisti numatant, kad GTK 10¹ straipsnio 2 dalies pakeitimas įsigalioja 2023 m. sausio 1 d. ir GTK 7¹ straipsnio 10 dalies 1 punkto nuostatos yra taikomos apskaičiuojant ir mokant 2023 metų ir vėlesnių metų geležinkelio įmonių (vežėjų) įmokas.

Generalinis direktorius

Linas Baužys

ORIGINALAS NEBUS SIUNČIAMAS

Ramūnas Ragauskas, tel. +370 68283433, el. p. ramunas.ragauskas@litrail.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	UAB "LTG Link" 305052228, Geležinkelio g. 16, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 3, 4, 41, 71, 9, 101, 12, 14, 17, 20, 21, 23, 231, 241, 251, 252, 26, 28, 29, 291, 292, 293, 295, 296, 297, 298, 301 IR 302 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, KODEKSO PAPILDYMO 253, 299 IR 2910 STRAIPSNIAIS IR 251 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-03-31 Nr. SD(LGKL)-116
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2021-04-01 Nr. 1-3504
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Linas Baužys, Generalinis direktorius, UAB "LTG Link"
Sertifikatas išduotas	LINAS,BAUŽYS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-03-31 20:58:24 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-03-31 20:59:10 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2018-05-15 15:50:40 – 2023-05-14 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "LG CERT" išduotą sertifikatą "Loreta Girdžiūtė 6804, LG", sertifikatas galioja nuo 2020-11-20 15:48:00 iki 2021-11-20 15:48:00 "Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, į.k.188620589 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 13:55:24 iki 2021-12-26 13:55:24
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20210329.2
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. META-INF/signatures/signatures0.xml#signature_0: Laiko žyma „SignatureTimeStamp“ sukurta nepatikimos laiko žymų tarnybos (naudotas nepatikimas sertifikatas (subjektas: CenCert QTSP TSA ECC, galioja nuo: 2019-08-05 11:01:37)). Sertifikatas patvirtintas nepatikimu sertifikavimo centro sertifikatu (subjektas: Narodowe Centrum Certyfikacji). META-INF/signatures/signatures1.xml#signature_1: Sertifikato (subjektas: Loreta Girdžiūtė 6804, galioja nuo: 2020-11-20 15:48:00) kelio tikrinimas nesėkmingas. Sertifikatas patvirtintas nepatikimu sertifikavimo centro sertifikatu (subjektas: LG CERT). META-INF/signatures/signatures1.xml#signature_1: Laiko žyma „SignatureTimeStamp“ sukurta nepatikimos laiko žymų tarnybos (naudotas nepatikimas sertifikatas (subjektas: CenCert QTSP TSA ECC, galioja nuo: 2019-08-05 11:01:37)). Sertifikatas patvirtintas nepatikimu sertifikavimo centro sertifikatu (subjektas: Narodowe Centrum Certyfikacji).
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2021-04-01 09:00:30 Dokumentų valdymo sistema Avilys